

Lesy České republiky, s.p., Lesní správa Luhačovice

Exkurzní průvodce „Vlářský průsmyk“

Pro Silva Bohemica 17.5.2019

Objekt č.1 - porost 513 B17/4/2 - Přírodní rezervace Sidonie

Porost je ukázkou produkčních schopností stanoviště a kvalitního genofondu místní populace buku. Do vývoje porostu zasahovala v minulosti řada lesnických generací. Na podnět lesníků byl přibližně od druhé poloviny minulého století ponechán samovolnému vývoji a v roce 1984 zde byla vyhlášena přírodní rezervace Sidonie. Kromě buku zde byl dříve přimíšen také jilm horský a javor klen, v současné době se jedná o prakticky čistý bukový porost, který je stále plodný a přirůstavý, jeho struktura se pozvolna mění na pralesní formu. Nacházíme zde tvárné stromy s hladkou částí kmene převyšující 20 m. Zajímavý je také výskyt tvárných stromů v nižších etážích, kde neprobíhaly výchovné zásahy, regulace rozpínavosti korun je zde mimo jiné zajišťována omezeným přísunem světla přes horní etáž.

Vyskytuje se zde tesařík alpský, strakapoud bělohřbetý, holub doupňák, vzácní karpatsští plži skalnice lepá a vlahovka karpatská, z květeny stojí za zmínku výskyt okrotice červené a dlouholisté.

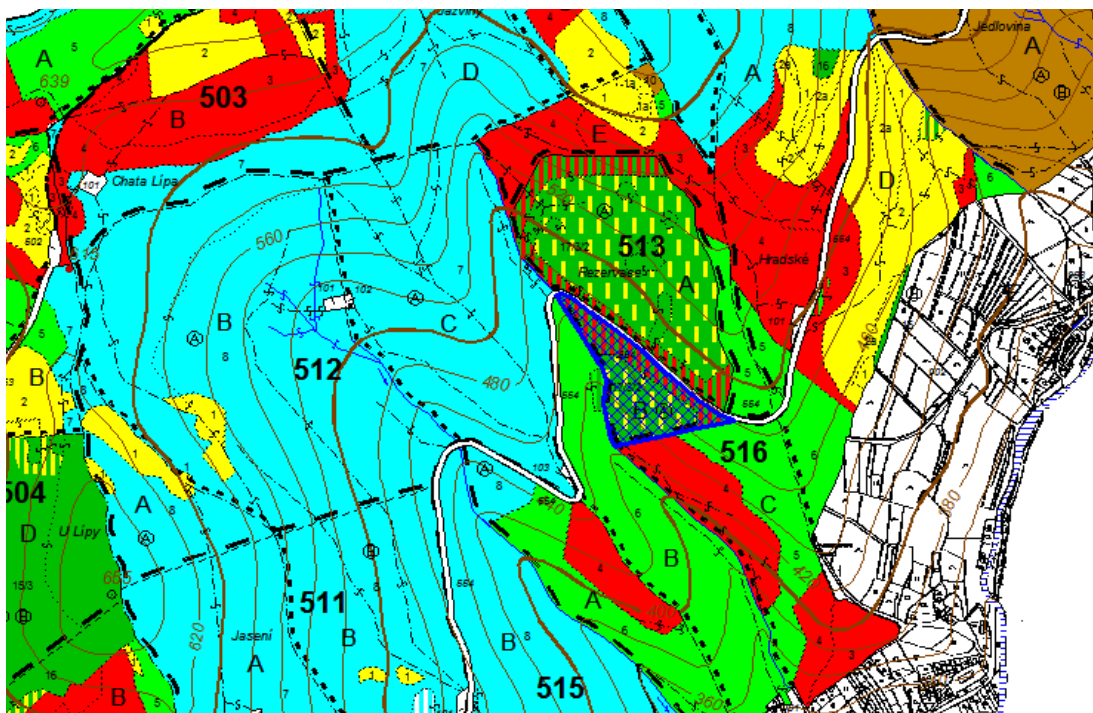
Inventarizace porostní zásoby:

Aktuální věk (2019) je 202 let, měřená plocha 2,53 ha, celková plocha porostní skupiny 13,66 ha, SLT 4B Nadmořská výška 500 m n.m., JV expozice, cca 800 mm srážek za rok, eutrofní kambizem

Taxační údaje v letech:	Před vichřicí 2007	Po vichřici 2007	2016
<i>Střední tloušťka</i>	75	73	72
<i>Střední výška</i>	46	45	44
<i>Prům.hmotnatost b.k.</i>	10,91	10,31	9,57
<i>Stromů na ha:</i>	115	93	88
Zásoba bez kůry:	3014	2436	2134
na 1 ha v m3 b.k.:	1191	963	844

"Král lesa" - vyvrácen v roce 2007:

Výčetní tloušťka **127 cm** (obvod 398cm) Hmoty kmene **27,71 m3 s k.**
Výška **51,5 m** **26,24 m3 b.k.**

Objekt č.2 - porost 517 A 11 – Jedlovina

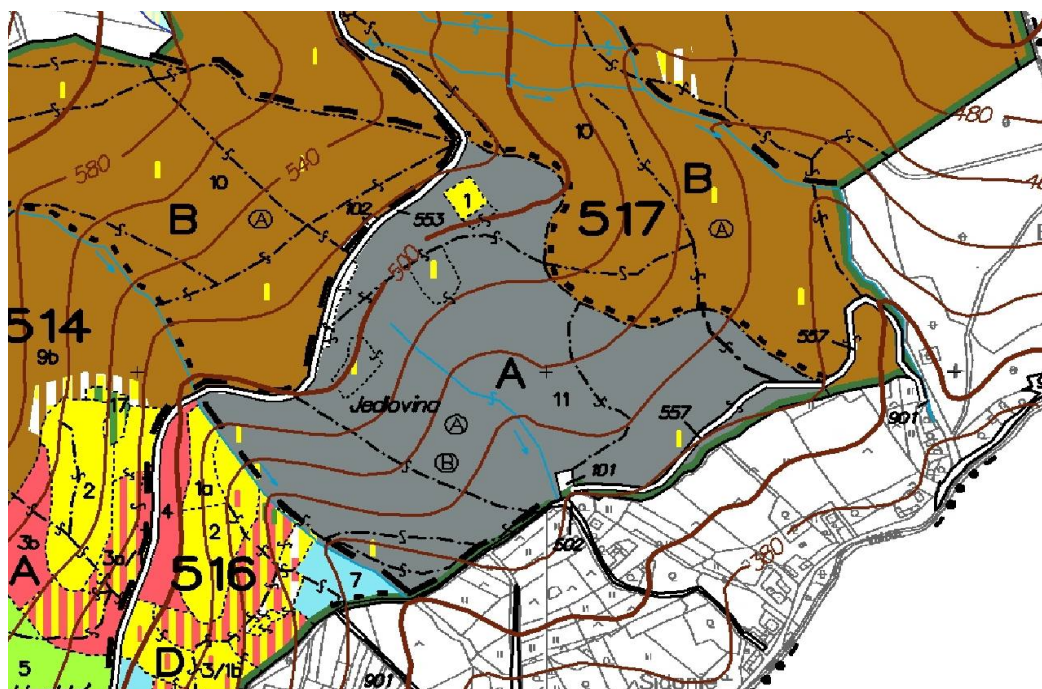
Ukázka předsunuté přirozené obnovy jedle. Nachází se zde 4 oplocené plochy, které byly umístěny v částech s vyšším zastoupením jedle. První oplocenka byla postavena už v roce 1995, později byla opravována a následně v roce 2012 rozšiřována. Další oplocenky byly zakládány v roce 2012 a 2018. Před zaplacením bylo provedeno proclonění, následně se kromě jedle dostavila přirozená obnova buku, dubu, javoru, jasanu, jilmu a třešně. Agresivní obnova listnáčů byla upravována výsekem ve prospěch jedle. V nejstarší části proběhla již 2x prořezávka, poslední v roce 2017.

Záměrem je udržení zastoupení jedle v porostu formou přirozené obnovy i přes působící vliv zvěře. Současná obnova s bukem a ostatními listnáči by byla komplikovaná, jedle zde vyžaduje časový předstih a vyšší clonění, které omezuje zmlazování listnatých dřevin. Do budoucna je záměr porost obnovit velkoplošnou clonnou sečí s prvky výběrného hospodářského způsobu.

Taxační údaje:

Aktuální věk (2019) je 102 let, celková plocha porostní skupiny 20,92 ha, SLT 4B
Nadmořská výška 480 m n.m., JV expozice

Dřevina:	Zastoupení %	Výčet. tloušťka	Výška	Hmotnatost	Zásoba/ha
BK	45	36	32	1,44	194
JD	34	40	31	1,75	22
MD	7	40	33	1,73	39
SM	4	40	32	1,66	25
JS	4	50	34	2,84	14
KL	3	36	28	1,26	12
DBZ	3	30	27	0,84	11
Celkem:	100	39	31	1,6	497

Objekt č.3 - porost 512 C 8 – Péče o dospívající porost

Porost je ukázkou tradičního přístupu k výchově dospívajícího porostu, která je zaměřena na podporu dalšího rozvoje korun jakostních jedinců s cílem podpořit přírůst a fruktifikaci. Nástrojem je odstraňování škodících stromů, kteří překážejí ve vývoji kvalitnějšího „sousedů“.

V těsném sousedství se nachází Objekt č. 4, který je alternativou k tradičnímu pojetí bukového hospodářství v této oblasti a umožňuje srovnání jednotlivých přístupů.

Inventarizace porostní zásoby:

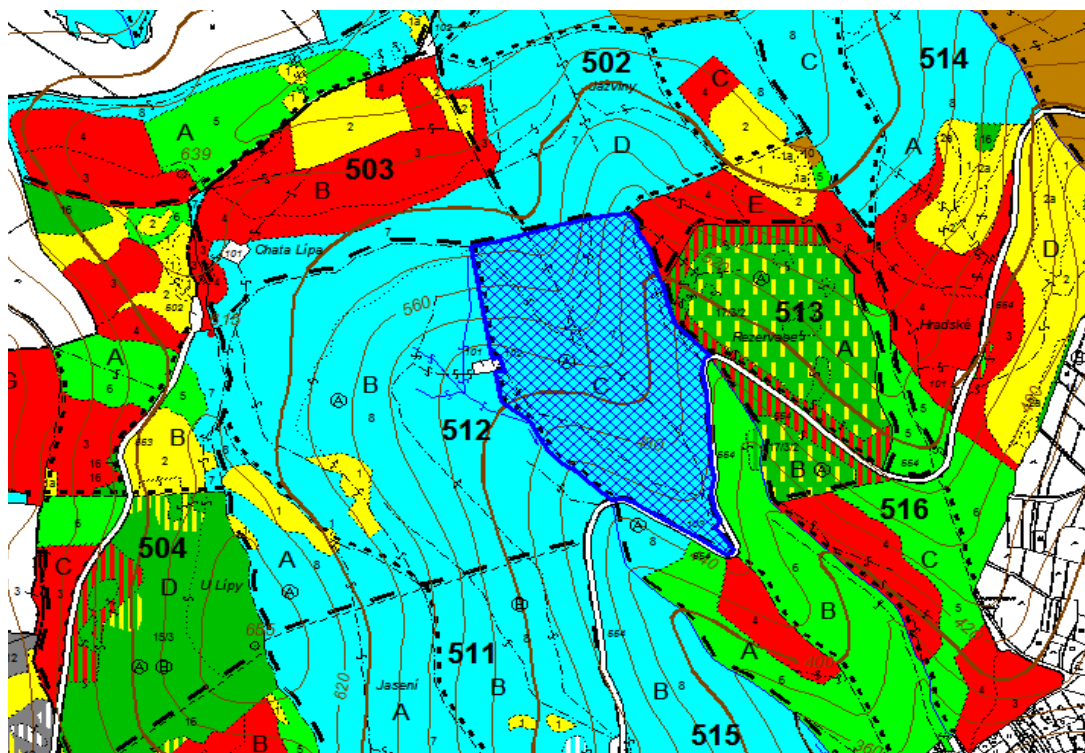
V roce 2016 vytěženo PÚ +40 58,77 m³, tj. 66,78 m³/ha, zkusná plocha 0,88 ha, přepočteno na 1ha.

Celková výměra porostu 16,92 ha, SLT 4B

Rok měření	Věk	Úroveň				Podúroveň		Celkem		Těžba PÚ	Prům. hmotn.	Běžný roční přírůst
		počet	hmota	průměrná		počet	hmota	ks	m ³ b.k.			
		ks	m ³ b.k.	výška	tloušťka	ks	m ³ b.k.					m ³ b.k.
2011	73	278	475	29	37	235	73	513	482	0	0,94	-
2016	78	230	419	32	39	210	48	440	467	67	1,06	10,4

z toho v roce 2016:

druh stromu	počet	hmota	průměrná	tloušťka	počet	hmota	ks	m ³ b.k.	těžba	prům. hmotn.
buk	208	383,2	32	39	207	45,7	415	428,87	58	1,03
dub	5	4,6	31	32			5	4,63		0,93
klen	1	1,1	30	31			1	1,1		1,10
mléč	1	1,7	31	37	1	0,4	2	2,15		1,08
jasan	2	3,9	36	39			2	3,93	2	1,97
modřín	11	23,3	35	45			11	23,33	6	2,12
habr					3	2,3	3	2,32	1	0,77
osika	1	0,6	18	36			1	0,61		0,61

Objekt č.4 – por. 516 A 9 – Převod na výběrný způsob hospodaření

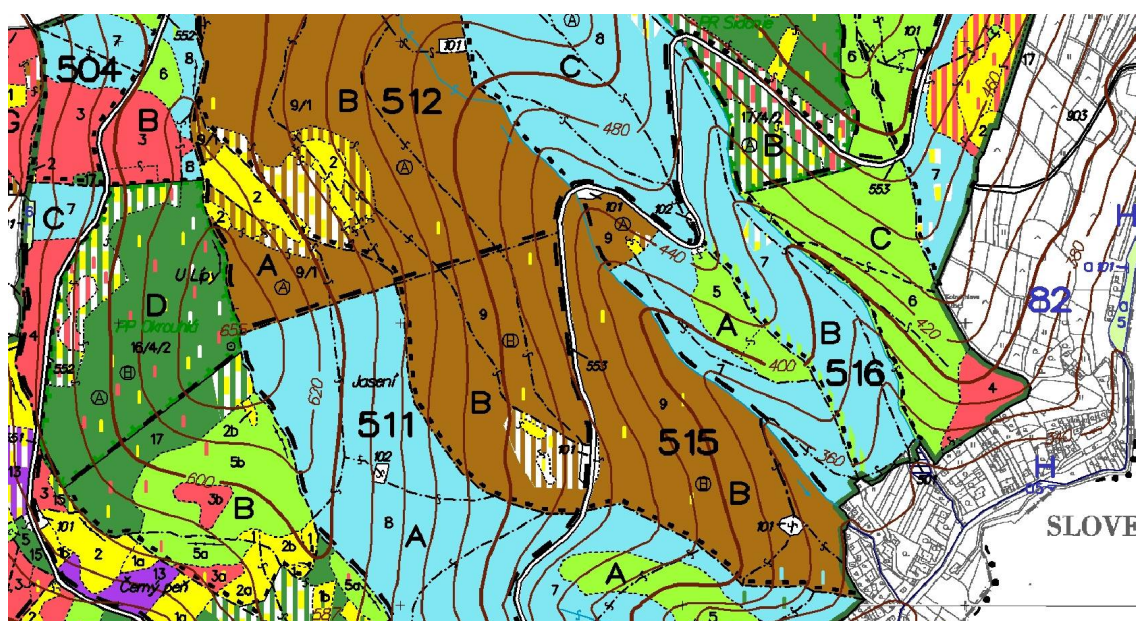
Smyslem tohoto přístupu je zachování celistvosti rozsáhlých porostů, maximální prostorové využití produkční plochy a zajištění trvalého a bezpečného plnění všech funkcí lesa s maximálním ekonomickým efektem. Zásah provedený v roce 2019 kombinuje tradiční úrovňový pozitivní výběr ve slabších porostních složkách (30-50 cm) s těžbou cílových tloušťek (50 cm+). Je zde snaha o podporu vertikální struktury porostu zachováním kvalitních podúrovňových složek. Cílem je dosažení vertikálně strukturovaného, smíšeného „trvalého“ lesa na optimálním stanovišti, což je také v souladu s náročnými požadavky ochrany přírody. Ze úrovně i podúrovně se odstraňují netvárné, po celém kmeni zavětvené stromy (obrostlíci). Další zásah je uvažován dle stavu porostu za cca 10 let, bude zjištěn přírůst porostu pro nastavení intenzity.

Zásah v roce 2019: intenzita **123 m³/ha**, celková zásoba porostu před zásahem: **597 m³/ha**

Předchozí výchovná těžba proběhla v roce 2006, běžný roční přírůst se pohybuje po předchozích měřeních ve výši cca 10 m³/ha/rok.

**Aktuální věk (2019) je 86 let, měřená plocha 1,16 ha, údaje přepočteny na hektar, SLT 4B
Nadmořská výška 440 m n.m., JZ expozice**

Dřevina:	Zastoupení %	Výčet. tloušťka	Výška	Hmotnatost	Zásoba/ha
BK	90	33	30	1,23	424,7
DBZ	1	33	28	0,93	2,4
HB		19	14	0,18	0,9
JL	1	33	25	0,88	3,0
JS	3	37	31	1,35	16,3
JV	1	30	26	0,89	7,7
KL	2	32	27	1,07	10,1
MD	2	49	38	2,54	8,74
Celkem:	100	33	27	1,22	474

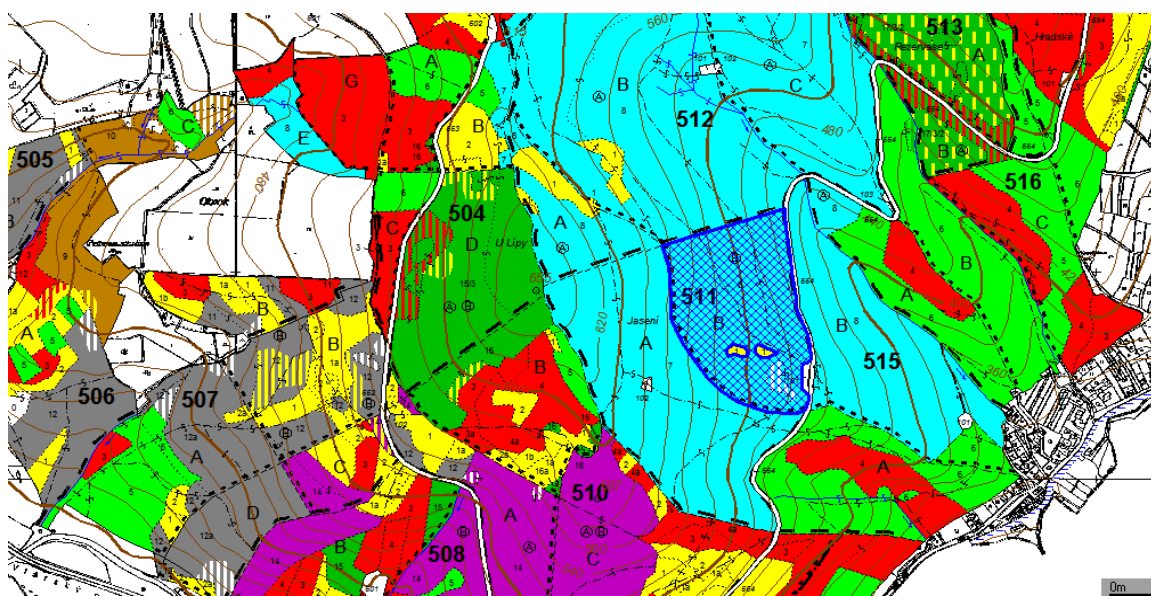

Objekt č.5 – porost 511 B8 - původní dřevinné společenstvo

Porost prezentuje pestré původní společenstvo devíti listnatých dřevin na mimořádně živném stanovišti, založené přirozenou obnovou. Zajímavá je jednotlivá příměs vysoce tvárné třešně ptačí, která dospěla již do sklizňové zralosti. Můžeme pozorovat mimořádné dimenze jasanu ztepilého. Porost byl v minulosti výrazně poškozen ledovkou, sněhem i větrem (nepříznivý poměr kořenového systému a nadzemní části v důsledku velmi bohatého stanoviště), v současné době se již zapojuje a dostavuje se přirozená obnova i přes vysoké riziko nástupu buřeně.

Veškeré hodnoty přepočteny na 1 ha, zkusná plocha 1,70 ha, celková plocha porostu 11,60 ha, SLT 4B, 3L

Rok	Věk	Úroveň				Podúroveň		Celkem		Těžba PÚ (PN)	Prům. hmotn.	Běžný roční přírůst
		počet ks	hmota m3 b.k.	průměrná výška	průměrná tloušťka	počet ks	hmota m3 b.k.	ks	m3 b.k.			
1990	60	306	462	25	33	230	42	536	504	-	0,94	-
1996	66	306	510	26	35	221	35	497	545	33	1,10	12,3
2001	71	242	486	27	37	276	94	518	580	29	1,12	12,8
2006	76	259	508	28	38	126	22	385	530	77	1,38	5,4
2011	81	259	524	28	40	129	26	388	550	-	1,42	4,0
2016	86	227	536	29	41	145	36	372	572	6	1,54	5,6
V roce 2016:												Zast. %
buk		95	208,34	31	41	104	19,91	199	228		1,15	40
olše		17	27,21	30	40			17	27	2	1,60	5
klen		9	13,47	28	36	14	5,14	23	19		0,81	3
mléč		6	12,08	29	38	3	0,32	9	12		1,38	2
jasan		56	186,47	35	53	3	2,08	60	189	1	3,14	33
jilm		31	58,21	30	42	16	7,19	47	65	3	1,39	11
lípa		2	3,35	28	35	1	0,05	3	3		1,13	1
třešeň		9	24,75	31	46			9	25		2,75	4
habr		2	1,9	22	36	4	1,75	6	4		0,61	1

Objekt č.6 – obnova porostů s příměsí dubu

Na JZ exponovaném svahu nad Vlárským průsmykem se dochovaly kvalitní smíšené porosty s převahou dubu. V důsledku expozice a teplého proudění vzduchu z Povážské nížiny lze tyto porosty nalézt v nadmořských výškách od 400 do 650 m n. m. Přirozená obnova dubu na těchto stanovištích je poměrně náročná s ohledem na agresivitu ostatních dřevin jako je habr, buk a lípa. Dub zde v minulosti trpěl holoříry obaleče dubového a frekvence semenných let je nižší v porovnání s výše uvedenými dřevinami. Nemalý vliv na úspěšnost přirozené obnovy má také fakt, že se zde v semenných letech soustřeďuje veškerá zvěř, zejména pak černá, která velmi ochotně konzumuje žaludy, rovněž vliv hmyzu a hlodavců na kvalitu žaludů je poměrně významný. Využití semenných let je velmi důležité. Vidíme porosty, které byly rozpracovány postupným procloněním porostu, rovněž nově zkoušíme realizaci tzv. proužkové seče o šířce max. 10 m, které jsou v cca 40 m rozestupech vkládány po semenném roce do porostů, v okrajích jsou současně odstraňovány netvárné stromy a agresivní listnáče.

509 A 01a - méně zdařilá přirozená obnova DB s vyšším podílem HB a LP, plocha 2,60 ha.

Realizována clonná seč - v semenném roce 2006 po celé ploše vytěženo 380 m³ LP, HB a BK. Další zásah v roce 2009 po celé ploše 185 m³, z toho 165 m³ DB, 2011 domýcení 460 m³, z toho 430 m³ DB. V roce 2015 a 2018 provedeny prořezávky zaměřené na podporu dubu.

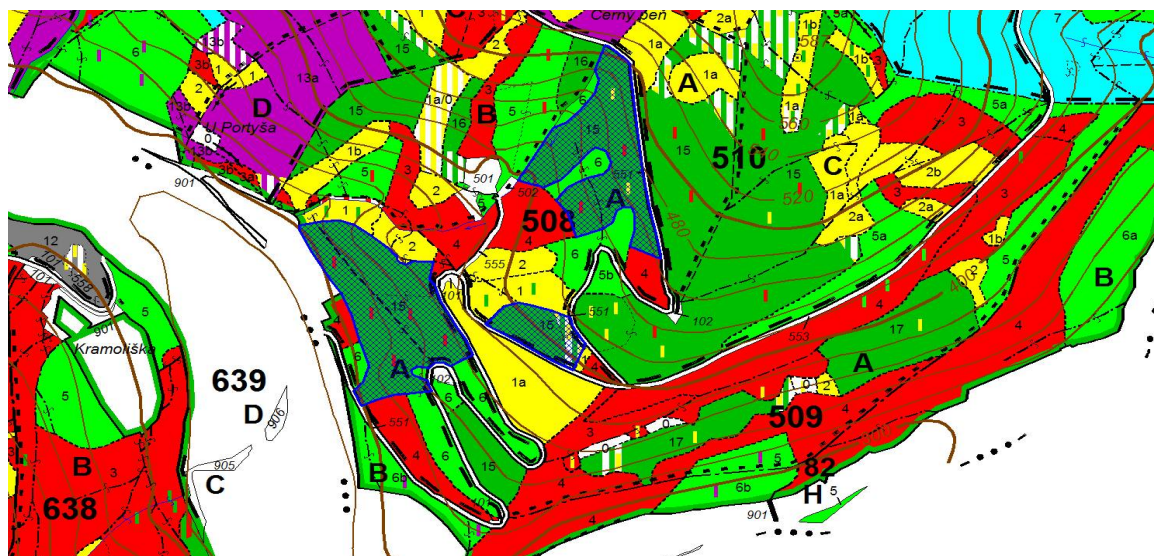
508 A 15 - rozpracovaná přirozená obnova DB, plocha 2,30 ha, věk 150 let

Redukce ostatních zmlazených dřevin včetně výmladků proběhla před realizací clonné seče v roce 2014, vytěženo 272 m³ BK, LP, HB. V roce 2017 další zásah, uvolněno 0,64 ha přirozené obnovy. Pro rok 2019 vyznačeno 100 m³ na části porostu s větším podílem zmlazeného dubu.

508 A 15 - proužkové seče, vyznačeno 5 úzkých dlouhých pruhů po spádnici - celkem 580 m³

Těžba realizována na podnět prof. Tesaře, smyslem je vytvořit lepší světlostní podmínky pro obnovu dubu. Vytvořené proužky už nebudou rozšiřovány, ale další budou vkládány doprostřed ponechaných kulís, takže vzdálenost proužků bude po další úrodě žaludů cca 20m.

V březnu 2019 vytěženy pouze 2 pruhy, celkem 206 m³. Těžba nebyla realizována ve všech vyznačených prvcích s ohledem na dochovanou kvalitu a množství žaludů po zimě (zvěř, škůdci).

Objekt č.7 - porost 633 B6 - výchova probírkami ("Potůčková")

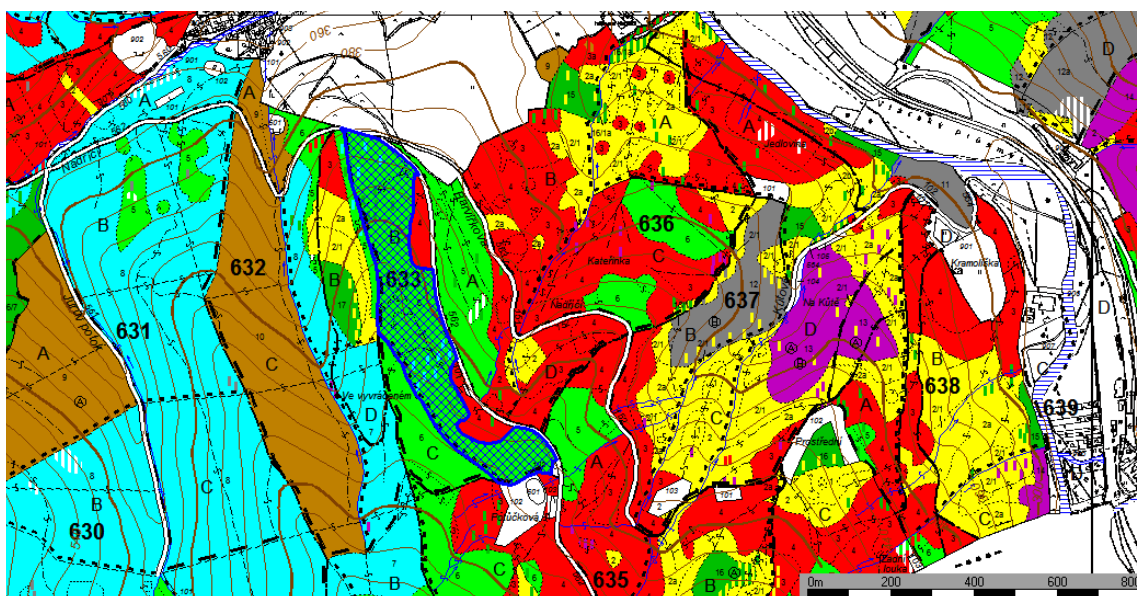
Důsledným odstraňováním škodících jedinců ve prospěch nadějných stromů byla dosažena vysoká kvalita stromového inventáře. Negativní vliv na porost měl ohryz zvěří v roce 2012, což mělo za následek silnější výchovný zásah ve prospěch nepoškozené kvalitní úrovně. Ponechání podúrovně je důležitým předpokladem pro další zdárný vývoj porostu.

Zajímavá je jednotlivá příměs modřínu v nadúrovni, jehož dimenze výrazně převyšují taxační hodnoty u buku. Svou přítomností v porostu navyšuje modřín jeho celkovou stabilitu a také jeho ekonomickou hodnotu. Podmínkou je jednotlivé zastoupení do 5-10% a výškový předstih oproti okolnímu porostu.

Inventarizace porostní zásoby:

- V roce 2013 vytěženo probírkou 14,52 m³, tj 72,6 m³/ha, celková plocha porostu 10,93 ha, SLT 4S

Rok	Věk	Úroveň				Podúroveň		Celkem		Těžba PÚ	Prům. hmotnost	Běžný roční přírůst
		počet	hmota	průměrná		počet	hmota	ks	m ³ b.k.			
633 B 06		ks	m ³ b.k.	výška	tloušťka	ks	m ³ b.k.			m ³ b.k.	m ³ b.k./ha	
1989	26	1370	152	16	14	1505	13	2875	165	-	0,06	-
1995	32	1025	225	18	17	980	27	2005	252	14,71	0,13	14,5
2001	38	1025	321	20	18	665	40	1690	331	-	0,20	13,2
2006	43	765	331	21	20	570	41	1335	361	22,14	0,27	12,4
2011	48	765	380	22	25	575	40	1340	420	-	0,31	11,8
2016	53	520	363	26	27	450	37	970	400	72,60	0,41	10,5
z toho v roce 2016:												
buk		505	341	16	12	450	37	955	378	72,60	0,40	
modřín		15	22	26	27			15	22			

Objekt č.8 - porost 635 A4 - výchova probírkami ("pod Potůčkovou")

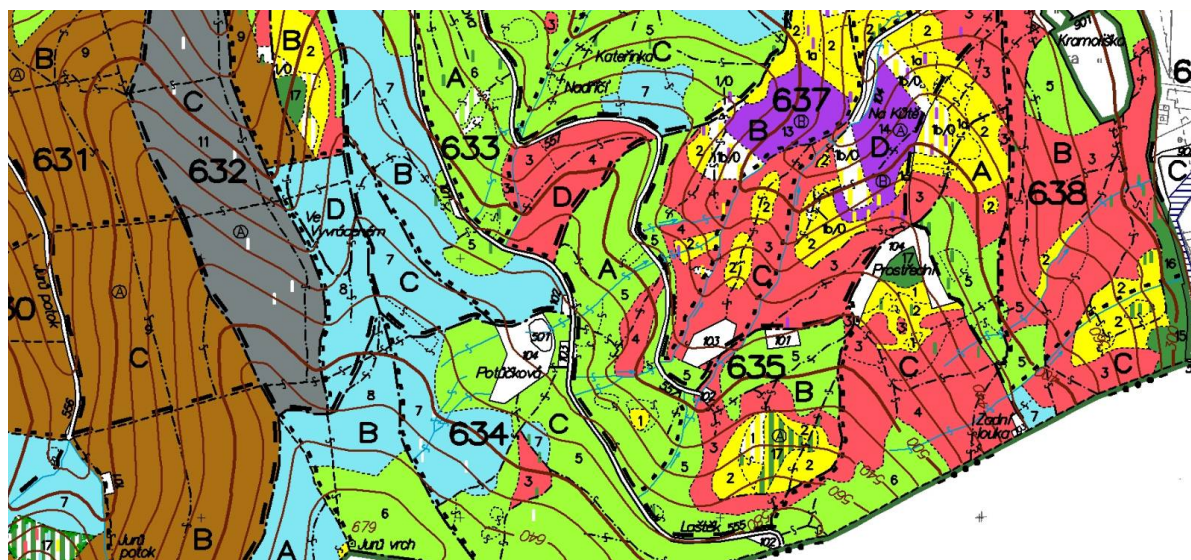
Zde je dokumentována mimořádná růstová dynamika porostu ve věku do 40 let. Porost pochází ze zdařilé přirozené obnovy, byly zde v minulosti realizovány 3 prořezávky v intervalu cca 5 let. Rozčlenění porostů je vhodné zakládat až s prvními probírkovými zásahy, protože v prořezávkách by docházelo k znehodnocení kvality jedinců podél linek.

Porost je schopen v tomto věku velmi rychle se vypořádat s narušením zápoje, což je potřeba využít při odstraňování škodících jedinců, protože v pozdějším věku by docházelo ke větším škodám při těžbě poškozením sousedních stromů (domino efekt). Byl zjištěn větší přírůst dřevní hmoty než v porostech starších čtyřiceti let.

Inventarizace porostní zásoby:

- V roce 2013 vytěženo probírkou 45,7 m³/ha, průměrný roční přírůst od roku 1996 je 14,74 m³/ha, celková plocha porostu 8,69 ha, SLT 4S

Rok	Věk	Úroveň				Podúroveň		Celkem		Těžba a PÚ	Prům. hmotnost	Běžný roční přírůst
		počet	hmota	průměrná		počet	hmota	ks	m ³ b.k.			
635 A 05		ks	m ³ b.k.	výška	tloušťka	ks	m ³ b.k.			m ³ b.k.	m ³ b.k./ha	
1996	24	1980	95	13	11	1750	0	3730	95	-	0,03	-
2001	29	1980	172	15	15	420	11	2400	183	-	0,08	17,6
2006	34	1200	234	18	16	710	19	1910	253	13,1	0,13	16,6
2011	39	1080	272	21	19	520	23	1600	295	22,0	0,18	12,8
2016	44	780	274	22	21	460	35	1240	309	45,7	0,25	11,9
v roce 2016:												
buk		770	268	22	21	460	35	1230	303	39,0	0,25	
modřín		10	6	28	27			10	6	6,7	0,60	

Objekt č.9 - porost 633 A6 – zakládání mokřadů v lese

V souvislosti s klimatickou změnou vzniká stále větší potřeba zadržovat vodu v krajině. Rozložení dešťových srážek je obecně velmi nerovnoměrné a běžné jsou krátkodobé přívaly, při kterých prakticky nedochází k zasakování vody. V rámci projektu přeshraniční spolupráce s Lesy Slovenské republiky, š.p. byly nově vybudovány čtyři mokřady, které budou sloužit také jako biotop pro celou řadu živočichů a rostlin, vázaných na toto prostředí. Rovněž vzniknou přirozená napajedla pro zvěř, která si nebude muset v suchých částech roku zajišťovat vodu například letním loupáním kůry lesních dřevin.

Zde byly vytvořeny v roce 2018 dva navzájem propojené mokřady s výměrou zaplavení cca 200 m². Na revíru Štítná nad Vlárí je zřízeno celkem 7 drobných vodních ploch o celkové výměře cca 5 000 m². Vytváření objektů pro zadržování vody v lesích vytváří také estetické prvky v krajině a je potřebnou součástí práce lesníků.

Ing. Alois Indruch (26.7.1925-24.5.2017) – významný místní lesník

Ing. Alois Indruch se narodil 26.7.1925 v Kladerupech, okres Vsetín. Po absolvování gymnázia v Kroměříži studoval v letech 1945-1949 lesnickou fakultu v Brně. Na Lesním závodě Brumov působil od prosince 1951. Jen krátce pracoval ve funkci lesního a od 1.3.1952 až do odchodu do důchodu, tj. do 30.6.1986, vykonával funkci vedoucího polesí, resp. později lesní správy Vlára. Lesnímu hospodářství se věnoval i po odchodu do důchodu a od roku 1990 působil několik let v Bavorsku.

Za téměř 35 let svého působení vykonal pro lesní hospodářství a zdejší kraj mnoho poctivé a záslužné práce, jejíž výsledky byly a stále jsou na bývalé lesní správě Vlára patrné na každém kroku. Jeho práce měla jasnou koncepci, vysokou profesionální úroveň, zahrnovala progresivní prvky a vyznačovala se svědomitostí a důsledností. Dokázal v terénně těžkém lesnickém provozu jedinečným způsobem sladit a vyvážit náročné požadavky a cíle zaníceného pěstitele lesa, propagátora nejnovější techniky a pokrokových technologií, ekonomu, myslivce i lesnického estetika. Dokázal to, o čem mnozí říkali, že je nemožné!

Vypracoval vlastní postupy přirozené obnovy bučin a výchovy lesních porostů, metody, jejichž provozní uplatnitelnost a efektivnost je v síle logiky a jednoduchosti. To prakticky prokázal v rozsahu, který nelze v žádném směru zpochybnit. Jsme mu vděční za to, že své bohaté zkušenosti předal lesnické veřejnosti v publikaci "Zakládání a výchova listnatých porostů" (1985). Jsme mu vděční i za jeho myslivecké publikace "Fořtovo království" (1996), "Z fořtových vzpomínek" (1997) a "Ze života lovců" (2000), které široké veřejnosti umožnily nahlédnout do jeho bohaté a nesmírně zajímavé myslivecké praxe. Za publikace v roce 1996 obdržel Cenu roku Českého mysliveckého svazu.

Ing. Alois Indruch také vykonal mnoho pro propagaci zdejšího kraje a města Brumova-Bylnice. Během své praxe, ale i po odchodu do důchodu, provedl bývalým polesím Vlára tisíce účastníků lesnických exkurzí. Byli to nejen studenti všech typů lesnických škol z bývalé ČSSR a kolegové z mnoha lesních závodů republiky, ale i lesníci mnoha evropských států včetně vládních úředníků z Dánska, Švýcarska, Německa, Holandska, Sovětského svazu, Rakouska a Francie. A nejen proto se stal i čestným občanem města Brumov-Bylnice.

Vyjádřením úcty k jeho dlouholeté práci pro zdejší lesy je také odhalení malého pomníku na lokalitě „Potůčková“, která byla jeho srdci blízká.